

मेरयस्व स्वाहेति । हे वाचस्पते अच्छिद्रया वाचा स्वराक्षर-
सम्पूर्णेन मन्त्रेण अच्छिद्रया जुह्वा घृतसम्पूर्णया सुवा देवावृधं
देवानां वर्धयित्रीं होत्रां होमक्रियां दिवि द्युलोके एरयस्व
सर्वतः प्रेरय । एवमर्थमुद्दिश्य जुहुधीति स्वकीया वागाह ।

अन्यत् पूर्ववद्वाख्येयम् ॥

सप्तहोतमन्त्रस्य प्रयोगं विधत्ते । “सोऽकामयत सौम्यम-
ध्वरं सृजेयेति । स एतं सप्तहोतारमपश्यत् । तं मनसा-
नुद्रुत्याहवनीयेऽजुहोत् । ततो वै स सौम्यमध्वरममृजत । [४]
सोऽस्मात्सृष्टोऽपाक्रामत् । तं ग्रहेणागृह्णात् । तद् ग्रहस्य ग्रहत्वम् ।
दीक्षिष्यमाणः सप्तहोतारं मनसानुद्रुत्याहवनीये जुहुयात् ।
सौम्यमेवाध्वरं सृष्ट्वाऽऽरभ्य प्रतनुते । ग्रहो भवति । सौम्यस्या-
ध्वरस्य सृष्ट्यर्थे” इति । न विद्यतेऽध्वरो हिंसा यस्याग्नि-
ष्टोमादेः सोऽयमध्वरः । न हि तदनुष्ठापिनः काचिद्धिंसास्ति ।
तस्य सर्वकामस्यापि होतृत्वात् । स च सोमद्रव्येण निष्पाद्यत्वात्
सौम्यः । सप्तहोतमन्त्रश्चारण्यकाण्ड एवमास्मात्तः । महाहवि-
र्होता सत्यहविरध्वर्युः । अच्युतमाजा अग्नीत् । अच्युतमना
उपवक्ता । अनाष्टयश्चाप्रतिष्टयश्च यज्ञस्याभिगर्तौ । अयास्य
उद्गातेति । महाहविः सत्यहविरित्याद्या अयास्यान्ताः सप्त-
सङ्ख्याका महर्षयः तन्महर्षिस्वरूपा मन्त्रगता अत्र होत्रादयः य-
ज्ञस्य सोमयागस्याभिगर्तौ सन्निहित उद्गातुः पुरस्तात् पश्चाच्च
गृहीतः प्रस्तारप्रतिहारभागौ गायत इति प्रस्तोतप्रतिहर्त्ता-
रावभिगर्तौ । होताऽध्वर्युः आग्नीध्रो ब्रह्मा प्रस्तोतः प्रतिह-